

מצוה.

ומסקינן: אלא, דכולי עלמא להני תנאי אמרינן: טבילה בזמנה — מצוה.

והכא, בהא קמיפלגי:

רבי מאיר סבר מקשינן הזאה לטבילה, וכשם שטבילה בזמנה — מצוה, הוא הדין להזאה. ולכן מזין עליו כל שבעה ימים שכל יום ספק זמנו הוא.

ורבי יוסי סבר לא מקשינן הזאה לטבילה, שרק הזמן האמור בטבילה נאמר למצוה, אבל הזמן האמור בהזאה אינו אלא לענין שלא יקדים, וכמו שנתפרש לעיל. ולכן אין צריך להזות עליו אלא בשלישי ושביעי לפרישתו.

והדרינן לפרש הברייתא, ומקשינן:

ורבי חנינא סגן הכהנים, שמחלק בין הזאות דכהן השורף את הפרה לכהן גדול דיום הכפורים, מה הוא סובר?

אי מקיש הזאה לטבילה וסובר שאף ההזאה בזמנה — מצוה אפילו כהן גדול שעובד ביום הכפורים נמי יזו עליו כל שבעה ימים.

ואי לא מקיש הזאה לטבילה אם כן אפילו כהן השורף את הפרה נמי לא נצריכנו הזאה אלא בשלישי ושביעי.

ומשנינן: לעולם לא מקיש רבי חנינא הזאה לטבילה, ולכן אין מזין על הכהן הגדול שעובד ביום הכפורים אלא בימים שלישי ושביעי לפרישתו.

וכהן השורף את הפרה — מעלה בעלמא הוא שמזין עליו כל שבעה, וכשאר מעלות רבות שעשו בה לטהרה.

והוינן בה: כמאן אזלא הא דתנו רבנן: אין בין כהן השורף את הפרה לכהן גדול שעובד ביום הכפורים, בדיני הפרישה, אלא שזה — ב-ח הכהן הגדול קודם יום הכפורים, פרישתו לצורך קדושה, להיכנס למחנה שכינה.

ולכן מותר שיהיו אחיו הכהנים נוגעין בו. (26)

ואילו זה, הכהן השורף את הפרה, פרישתו לצורך טהרה, להחמיר בטהרתו מפני הקולא שעושין בו לטמאו ולהטבילו בו ביום מפני הצדוקין, ולפיכך החמירו בטהרתו שאין אחיו הכהנים נוגעים בו.

והשתא מפרשינן: כמאן סברה ברייתא זו?

ומסקינן: או דסבירא להברייתא כרבי מאיר שסובר שבשניהם מזין עליו כל שבעה, או כרבי יוסי שבשניהם אין מזין אלא בשלישי ובשביעי.

דאי כרבי חנינא סגן הכהנים — הא איכא נמי בין כהן השורף את הפרה לכהן גדול ביום הכפורים, הא דמחלק רבי חנינא שהכהן השורף את הפרה מזין עליו כל שבעה, ואילו כהן גדול קודם יום הכפורים אין מזין עליו אלא בשלישי ושביעי.

מתקיף לה רבי יוסי ברבי חנינא, לאותם תנאים שסוברין שמזין עליו כל שבעה ימים:

26. שהיו הצדוקים שונאים את הפרושים, ובאים מתוך שנאתם לכפירה. בית הלוי על התורה פרשת

בשלמא ביום ראשון לפרישתו מזים עליו מספק, שמא היום יום שלישי לטומאתו.

וכן ביום שני, שמא יום שלישי הוא.

וכן ביום שלישי לפרישתו, עדיין יש לחשוש שמא נטמא ביום פרישתו שעה אחת קודם פרישתו, והיום יום שלישי לטומאתו הוא.

ואילו ביום חמישי לפרישתו, שכבר אין בו חשש שמא יום שלישי הוא, שהרי כבר פירש יותר משלשה ימים קודם, מכל מקום מזים עליו מספק, שמא יום שביעי לטומאתו הוא, וכבר הוזה בשלישי לטומאתו שהוא היום הראשון לפרישתו.

וכן ביום ששי לפרישה, חוששין שמא היום יום שביעי הוא.

וכן בשביעי לפרישה, חוששין שמא שביעי הוא לטומאתו.

אלא, ביום רביעי לפרישתו — למה לי הזאה כלל!?

שהרי לא ביום שלישי לטומאה איכא לספוקי ביום זה, שמשפירש שלשה ימים קודם יום זה, יודע הוא ששוב לא נטמא במת, ואם נטמא קודם פרישתו כבר הוזה בשלישי ביום אתמול.

וכן לא בשביעי לטומאה איכא לספוקי, שאין הזאת שביעי מטהרת בלא שהזו עליו ארבעה ימים קודם לכן בתורת שלישי. והרי זה, לא הוזה ביום שלפני פרישתו.

ומשנינן: ולטעמיה, שפירשת הברייתא דמזין עליו כל שבעה דוקא, וכי הזאה כל שבעה — מי איכא?

והא קיימא לן דהזאה לטהר — איסור שבות הוא, ואינה דוחה מצות ההזאה את השבת.

אלא, על כרחך, מאי אית לך למימר, כי מה ששנינו "כל שבעה" פירושו, במשך שבעה ימים, ולא כל יום ממש, אלא לבר משבת.

אם כן, הכא נמי יש לנו לפרש שבעה לבר מיום רביעי לפרישה.

אמר רבא: מאחר דאמרינן שברביעי לפרישתו אין מועלת הזאתו, ובשבת אסור להזות, נמצא שמתוך שבעת הימים אין מזין עליו שני ימים.

אלא אם כן חל רביעי לפרישתו בשבת, שאז אין השבת מבטלת שום הזאה, שהרי אין תועלת בהזאה ביום זה.

הלכך, בהפרשת כהן גדול שעובד ביום הכפורים, דלא בדידן תליא מילתא אימתי להפרישו, אלא בקביעא דירחא תליא מילתא — לפי קביעות החודש נקבעים ימי ההפרשה — שהרי יום הכפורים בעשירי בתשרי הוא, וההפרשה היא שבעה ימים קודם לכן.

לכן, בתלתא בתשרי בעי לאפרושי.

וכל אימת דמתרמי תלתא בתשרי בין אם הוא חל באופן שהשבת תחול ברביעי שאין צריך להזות בו, ובין אם לאו, מפרישינן ליה בעל כרחיננו, אף על פי שתתבטל הזאה אחת משאר ימים.

אבל הכהן השורף את הפרה, דבדידן תליא מילתא לקבוע את יום שריפת הפרה —

מפרישינן ליה לכתחילה ברביעי בשבת, כי היכי דניתרמי [בכדי שיחול] יום רביעי שלו בשבת, ולא תתבטל הזאתו אלא ברביעי לפרישתו שאין צריך בו הזאה.

שנינו במשנה: מפרישין כהן גדול מביתו ללשכת פרהדרין.

תניא: [אמר] רבי יהודה: וכי לשכה זו, לשכת "פרהדרין", שהם פקידים הממונים על השווקים מטעם המלך, היתה נקראת?

והלא לשכת "בלוטי", שהם שרים, היתה נקראת, שהיא חשובה יותר.

אלא, שתי תקופות היו בימי בית שני.

ראשונה, תקופתו של שמעון הצדיק, שהאריך ימים, ובימיו היתה הכהונה הגדולה במעמדה הראוי.

ובתקופה שלאחר מכן, לא היו מתמנים הכהנים הגדולים על פי מעלתם וקדושתם.

לפיכך, בתחילה, היו קורין אותה — את הלשכה הזאת, שהפרישו בה את הכהן הגדול — לשכת בלוטי, מפני חשיבותה.

ומתוך שלאחר מכן היו הכהנים הגדולים מתמנים על ידי שהיו נותנים עליו ממון לכהונה למלך כדי שימנה אותם, ואותן כהנים גדולים שנתמנו לא לשם שמים, היו נוהגין לסתור הלשכה, ולבנות אחרת תחתיה לכבוד עצמם, כדי שתהיה נקראת על שםם. ורשעים היו, ומתו בתוך שנתן.

ונמצא שהיו מחליפין אותה — את הלשכה — כל שנים עשר חודש.

והרי היא כ"פרהדרין" כפקידים הללו, שמחליפין אותם — מטעם המלך — כל שנים עשר חודש.

ולפיכך היו קוראין אותה לשכת פרהדרין.

תנן התם:

תיקנו חכמים שהלוקח פירות מעם הארץ חייב להפריש מהם מעשרות [ראשון ושני, או מעשר עני, לפי שנחשדו עמי הארץ על המעשרות, והוא הנקרא "דמאי".

ומפורש להלן שהמעשרות, כיון שהם מותרים באכילה לזרים, אינו צריך ליתנם ללוי או לעני [לאחר שתיקן את הפירות מטבלם בהפרשת המעשרות], שהרי אין זה ודאי טבל, ואף לא ספק טבל, אלא חומרה שהחמירו חכמים, ולכן אמרינן ביחס לנתינתם "המוציא מחבירו — עליו הראיה", ואוכלם הישראל לאחר שהפרישם ותיקן פירותיו.

ולכן, אף הקילו בתקנה זו שהנחתומין [ה"חברים", שאינם חשודים על המעשר], שקונים תבואה מעמי הארץ כדי לאפות פת ולמכור אותה — לא חייבו אותן חכמים להפריש מעשר שני או מעשר עני, אלא רק ליתן מתוך המעשר הראשון את תרומת מעשר [שהיא עשירית מן המעשר ראשון] לכהן.

שאילו היה טבל ודאי, היה ניתן כל המעשר ללוי, והלוי היה מפריש ממנו עשירית, שהיא תרומה, ונותנה לכהן, והיא אסורה באכילה לזרים כמו תרומה גדולה.

אבל פירות דמאי אלו, מפריש את המעשר הראשון, ואוכלו בעצמו, כמבואר, אלא

שעליו להפריש את אותה עשירית האסורה לזרים, וליתנה לכהן.

וכן עליהם להפריש חלה.

והוינן בה: מאיזה טעם הקילו בנחתומין יותר משאר כל אדם?

בשלמא תרומה גדולה, הטעם שלא חייבם חכמים, בין לנחתומים ובין לכל אדם, משום **הא דתניא**:

א-ט יוחנן כהן גדול גזר על הדמאי [התקנה הנזכרת כאן, לחייב פירות הנלקחים מעם הארץ בהפרשת כל המעשרות], **לפי ששלח בכל גבולי ישראל לבדוק אם מפרישין עמי הארץ תרומות ומעשרות, וראה שאין הם מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד.**

ולכן לא הוצרכו לתקן שיפרישו תרומה גדולה, כי נחשדו רק על המעשרות.

וכן **מעשר ראשון ומעשר עני**, נמי לא חייבו לתתם לעני וללוי, ודי במה שקורא להם שם ובכך מוציא את הפירות מאיסור טבל. כי אין כאן אלא ספק גזל עניים או לויים, ואמרינן שהמוציא מחבירו — עליו הראיה.

אלא מעשר שני, שדינו להפריש ולאוכלו בירושלים בטהרה, מאיזה טעם הקילו בנחתומין יותר משאר אדם? והרי ספק איסור הוא!

ואם כן **נפרשו** את המעשר שני מתוך הפירות, ונסקו [ויעלו אותן], וניבלוהו בירושלים, וכמו שגזרו בפירות דמאי על כל אדם.

ומשינין: **אמר עולא**: מתוך שפרהדרין הללו

מתחלפין בכל שנה, שהם מתמנים לפקח על השווקים, והיו הפקידים הללו **חובטין אותן** את הנחתומים במשך כל אותם **שנים עשר חודש** שהיו ממונים בהם, להעליל על הסוחרים עלילות חדשות כדי לגבות מהם ממון. **ואומרים להם: מכרו בזול! מכרו בזול!**

לפיכך **לא אטרחונהו רבנן** לנחתומים להפריש גם עשירית מתבואת דמאי ולהעלותה לירושלים, אלא סמכו על כך שאף עמי הארץ, רובן — מעשרין הן.

ומפרשינן: **מאי פרהדרין? פורפוי!** אלו פקידי המלך.

אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב "יראת ה' תוסיף ימים, ושנות רשעים תקצרנה"?

"יראת ה' תוסיף ימים" — זה מקדש ראשון, שעמד ארבע מאות ועשר שנים, ולא שמשו בו אלא שמונה עשר כהנים גדולים, שהאריכו ימים בכהונתם מתוך יראת שמים שהיתה בהם.

"ושנות רשעים תקצרנה" — זה מקדש שני, שעמד ארבע מאות ועשר שנים, ושמשו בו במשך כל שנותיו, יותר משלש מאות כהנים.

צא מהם — הוצא מאותם ארבע מאות ועשרים שנה — **ארבעים שנה ששמש בהם שמעון הצדיק**, ועוד שמונים שנה ששמש יוחנן כהן גדול, וכן עשר שנים ששמש ישמעאל בן פאבי. **ואמרי לה: אחת עשרה ששמש רבי אלעזר בן הרפום.**

מכאן ואילך, לאחר שתחסר את סכום מאה